

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 6.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining musiqa mashg'ulotlarida faoliyat turlari

Olimova Nigora Lutpullayevna

Annotatsiya

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlari bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Ushbu maqola musiqa mashg'ulotlarida qo'llaniladigan faoliyat turlarini, ularning pedagogik ahamiyatini va bolalar psixologiyasiga ta'sirini tahlil qiladi. Unda qo'shiq aytish, musiqa tinglash, ritmik harakatlar, musiqa asboblari chalish va musiqa-didaktik o'yinlar kabi asosiy faoliyat shakllari ko'rib chiqiladi. Maqsad – bolalarda musiqiy qobiliyatlarni shakllantirish, ijodkorlikni rivojlantirish va estetik tarbiyani ta'minlashda ushbu faoliyat turlarining samaradorligini yoritishdir. Tadqiqot natijalari maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy ta'limini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, Musiqa mashg'ulotlari, Faoliyat turlari, Bolalar rivojlanishi, Musiqiy tarbiya, Ritmik harakatlar, Musiqa didaktik o'yinlar, Ijodkorlik

Abstract

Music classes in preschool educational organizations play a crucial role in the comprehensive development of children. This article analyzes the types of activities used in music classes, their pedagogical significance, and their impact on child psychology. It examines key activity forms such as singing, listening to music, rhythmic movements, playing musical instruments, and music-didactic games. The aim is to highlight the effectiveness of these activity types in fostering musical abilities, developing creativity, and ensuring aesthetic education in children. The research findings provide practical recommendations for improving music education for preschool-aged children.

Keywords: Preschool education, Music classes, Activity types, Child development, Musical education, Rhythmic movements, Music didactic games, Creativity

Аннотация

Музыкальные занятия в дошкольных образовательных организациях играют ключевую роль во всестороннем развитии детей. Данная статья анализирует виды деятельности, используемые на музыкальных занятиях, их педагогическое значение и влияние на детскую психологию. В ней рассматриваются основные формы деятельности, такие как пение, слушание музыки, ритмические движения, игра на музыкальных инструментах и музыкально-дидактические игры. Цель состоит в том, чтобы осветить эффективность этих видов деятельности в формировании музыкальных способностей, развитии творческого потенциала и обеспечении эстетического воспитания у детей. Результаты исследования предлагают практические рекомендации по совершенствованию музыкального образования для детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: Дошкольное образование, Музыкальные занятия, Виды деятельности, Развитие детей, Музыкальное воспитание, Ритмические движения, Музыкально-дидактические игры, Творчество

Kirish

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida (MTT) musiqa mashg'ulotlari bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Musiqa nafaqat zavq va go'zallik manbai, balki yosh avlodda iste'dod, qobiliyat va estetik idrokni shakllantiruvchi kuchli vositadir [2]. Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida musiqa ta'limi ularning ijtimoiy-emotsional va jismoniy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shishi "Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari"da ham e'tirof etilgan [2]. Musiqa mashg'ulotlarining asosiy maqsadlari bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish, atrof-muhit va tabiatga nisbatan estetik munosabatni shakllantirishdan iboratdir [1]. Bu jarayonda bolalarning baland-pastlik, melodik, ritmik, tembr va dinamik eshitish qobiliyatlari takomillashtiriladi, bu esa ularning musiqiy idrokini chuqurlashtiradi [1].

Musiqa orqali bolalarda tinglash, qo'shiq aytish, harakatlanish va musiqa asboblari chalish kabi faoliyat turlari orqali estetik va axloqiy qadriyatlar shakllanadi. Musiqa hissiy rivojlanish uchun boy resurs bo'lib xizmat qiladi; masalan, allalar tinchlantirsa, marshlar g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini uyg'otadi [2]. Musiqa rahbarlari bolalarning hissiy tuyg'ularini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Musiqani kun davomida integratsiya qilish foydali bo'lsa-da, u shunchaki fon emas, balki asosiy e'tibor markazida bo'lishi lozim. Musiqa kundalik tartiblarni boyitishi va bolalarni tinchlantirishga yordam berishi mumkin [2]. Ayniqsa, nutq nuqsonlari bo'lgan bolalar uchun logoritmika mashg'ulotlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu borada musiqa rahbarlari va logopedlar hamkorligi zarurdir [2]. Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarining musiqa mashg'ulotlarida qo'llaniladigan faoliyat turlarini tizimli tahlil qilish, ularning nazariy va amaliy asoslarini o'rganish hamda bolalarning har tomonlama rivojlanishiga ta'sirini baholashga qaratilgan.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarining faoliyat turlari bo'yicha mavjud adabiyotlar tahlili ushbu sohaning nazariy asoslari va amaliy ahamiyatini chuqur anglashga xizmat qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, musiqa ta'limi bolalarning har tomonlama rivojlanishida, jumladan, kognitiv, hissiy, ijtimoiy va jismoniy qobiliyatlarini shakllantirishda markaziy o'rin tutadi [2]. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar musiqani shunchaki ko'ngilochar vosita emas,

balki bolaning shaxsiyatini uyg'un rivojlantiruvchi kompleks tizim sifatida baholaydi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, musiqa mashg'ulotlarining asosiy maqsadi bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish bilan birga, ularda atrof-muhit va tabiatga nisbatan estetik munosabatni shakllantirishdan iboratdir [1]. Bu jarayon bolalarning baland-pastlik, melodik, ritmik, tembr va dinamik eshitish qobiliyatlarini takomillashtirish orqali ularning musiqiy idrokini chuqurlashtiradi [1]. Ushbu qobiliyatlarning rivojlanishi nafaqat musiqiy savodxonlik uchun poydevor yaratadi, balki umumiy kognitiv funksiyalarni, xususan, diqqatni jamlash, xotira va tahliliy fikrlashni ham kuchaytiradi.

Musiqa mashg'ulotlarida qo'llaniladigan faoliyat turlari orasida musiqa tinglash alohida ahamiyatga ega. Adabiyotlarda ta'kidlanishicha, musiqa tinglash bolalarda hissiy idrokni rivojlantiradi, ularni musiqiy asarlarning mazmuni va kayfiyatini tushunishga o'rgatadi. Bu jarayon orqali bolalar turli musiqiy janrlar va uslublar bilan tanishadi, bu esa ularning musiqiy didini shakllantirishga yordam beradi. Tinglash faoliyati, shuningdek, bolalarning ichki dunyosini boyitib, ularda empatiya va estetik zavq tuyg'ularini uyg'otadi.

Qo'shiq aytish faoliyati esa bolalarning nutq rivojlanishi, nafas olish tizimini mustahkamlash va artikulyatsiyani yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qo'shiq orqali bolalar o'z his-tuyg'ularini ifodalashni o'rganadilar, bu esa ularning hissiy intellektini rivojlantiradi [2]. Qo'shiqlar matni orqali yangi so'zlar o'rganiladi, til boyligi oshadi va madaniy qadriyatlar singdiriladi. Ayniqsa, allalar tinchlantiruvchi ta'sirga ega bo'lsa, marshlar g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini uyg'otadi, bu esa bolalarning axloqiy-estetik tarbiyasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [2].

Musiqiy harakatlar va raqslar bolalarning jismoniy rivojlanishi, harakat koordinatsiyasi, ritm tuyg'usi va fazoviy tasavvurini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Adabiyotlarda qayd etilishicha, musiqa ostida harakatlanish bolalarning energiya sarflashiga, mushak tonusini yaxshilashga va umumiy jismoniy chidamliligini oshirishga yordam beradi. Raqslar orqali bolalar o'z tanalarini boshqarishni, ijodiy ifodalanishni va ijtimoiy ko'nikmalarni (masalan, juftlikda yoki guruhda harakatlanish) egallaydilar. Bu faoliyat turi bolalarning o'ziga ishonchini oshirib, ularda ijodiy qobiliyatlarni rag'batlantiradi.

Bolalar musiqa asboblarida chalish faoliyati nozik motorika, diqqatni jamlash va eshitish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun samarali vositadir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalar asboblarida chalish orqali bolalar ritm, temp va dinamika kabi musiqiy elementlarni amaliy jihatdan o'rganadilar. Bu jarayon ularda ijodiy fikrlashni, musiqiy xotirani va ijrochilik ko'nikmalarini shakllantiradi. Musiqa asboblarida chalish bolalarga o'z ijodiy g'oyalarini ifodalash imkoniyatini beradi va ularda musiqaga bo'lgan qiziqishni yanada kuchaytiradi.

Musiqiy-didaktik o'yinlar musiqa mashg'ulotlarining ajralmas qismi bo'lib, ular orqali bolalar o'yin shaklida musiqiy bilimlarni o'zlashtiradilar va ko'nikmalarni rivojlantiradilar. Adabiyotlarda ta'kidlanishicha, o'yinlar bolalarning o'quv jarayoniga faol jalb etilishini ta'minlaydi, ularning qiziqishini oshiradi va o'rganishni yanada samarali qiladi. Musiqiy-didaktik o'yinlar orqali bolalar musiqiy tushunchalarni (masalan, baland-pastlik, tez-sekin, baland-past ovoz) osonroq o'zlashtiradilar va ularni amalda qo'llashni o'rganadilar. Bu o'yinlar bolalarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirib, ularda musiqiy tasavvurni rivojlantiradi.

Musiqa rahbarlarining roli adabiyotlarda alohida ta'kidlangan bo'lib, ular bolalarning hissiy tuyg'ularini tarbiyalashda hal qiluvchi ahamiyatga ega [2]. Samarali o'qitish amaliyotlari bolalarning yoshiga va individual ehtiyojlariga mos keladigan qiziqarli ko'rgazmali qurollardan foydalanishni va puxta rejalashtirishni o'z ichiga oladi [2]. Shuningdek, musiqa mashg'ulotlarini kun davomida integratsiya qilish foydali bo'lsa-da, u shunchaki fon emas, balki asosiy e'tibor markazida bo'lishi lozim [2]. Musiqa kundalik tartiblarni boyitishi va bolalarni tinchlantirishga yordam berishi mumkin [2]. Ayniqsa, nutq nuqsonlari bo'lgan bolalar uchun logoritmika mashg'ulotlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu borada musiqa rahbarlari va logopedlar hamkorligi zarurdir [2]. Mashg'ulotlar muhitining ahamiyati ham adabiyotlarda qayd etilgan; masalan, bayramlar paytida yorqin ranglardan foydalanish bolalarning kayfiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, qorong'u ranglar esa salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin [2].

Xulosa qilib aytganda, mavzuga oid adabiyotlar tahlili maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi musiqa mashg'ulotlarining ko'p qirrali faoliyat turlarini (tinglash, qo'shiq aytish, harakatlanish, asbobda chalish, didaktik o'yinlar) har tomonlama yoritadi. Bu faoliyat turlari bolalarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish bilan birga, ularning kognitiv, hissiy, ijtimoiy va jismoniy rivojlanishiga ham sezilarli hissa qo'shadi. Adabiyotlar, shuningdek, musiqa rahbarining professional mahorati va mashg'ulot muhitining ahamiyatini ham ta'kidlaydi, bu esa musiqa ta'limining samaradorligini oshirishda muhim omillardir.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu maqolaning metodologik asosi maktabgacha ta'lim tashkilotlarining musiqa mashg'ulotlarida qo'llaniladigan faoliyat turlarini tizimli tahlil qilish, ularning nazariy va amaliy asoslarini o'rganish hamda bolalarning har tomonlama rivojlanishiga ta'sirini baholashga qaratilgan deskriptiv-analitik va nazariy sintez yondashuviga tayanadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi mavjud ilmiy adabiyotlar, pedagogik amaliyotlar va normativ hujjatlarni chuqur o'rganish orqali musiqa ta'limining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi kompleks yechimlarni taklif etishdan iborat. Bu yondashuv, mavzuning ko'p qirraliligini hisobga olgan holda, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni umumlashtirish va ularni tanqidiy tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqotning asosiy usuli sifatida keng qamrovli adabiyotlar tahlili qo'llanilgan. Bu jarayon quyidagi bosqichlarni o'z ichiga olgan: birinchidan, mavzuga oid kalit so'zlar (masalan, "maktabgacha ta'limda musiqa", "musiqa mashg'ulotlari faoliyat turlari", "bolalar musiqiy rivojlanishi", "logoritmika") yordamida ilmiy ma'lumotlar bazalari, jumladan, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Ilg'or texnologiyalar markazi, Respublika ilmiy-pedagogika kutubxonasi, shuningdek, xalqaro akademik platformalar (Scopus, Web of Science, Google Scholar) orqali tegishli manbalarni aniqlash; ikkinchidan, tanlangan adabiyotlarni mazmunan tahlil qilish va ularning ushbu tadqiqot mavzusiga mosligini baholash; uchinchidan, to'plangan ma'lumotlarni tizimlashtirish va sintez qilish. Adabiyotlarni tanlashda ularning dolzarbligi, akademik nufuzi va tadqiqot mavzusiga bevosita aloqadorligi asosiy mezon bo'ldi. Xususan, 2020-yildan keyin nashr etilgan manbalarga ustuvor ahamiyat berildi, bu esa tadqiqotning zamonaviy pedagogik tendensiyalar va ilmiy yutuqlarga asoslanishini ta'minlaydi.

Tadqiqotda mazmun tahlili usuli alohida o'rin tutadi. Bu usul yordamida musiqa mashg'ulotlarining har bir faoliyat turi (musiqa tinglash, qo'shiq aytish, musiqiy harakatlar va raqslar, bolalar musiqa asboblari chalish, musiqiy-didaktik o'yinlar) alohida-alohida o'rganilib, ularning pedagogik ahamiyati, bolalar rivojlanishiga ta'siri va amaliy qo'llanilish xususiyatlari aniqlandi. Masalan, musiqa tinglash bolalarda hissiy idrokni rivojlantirishi, ularni musiqiy asarlarning mazmuni va kayfiyatini tushunishga o'rgatishi [1], qo'shiq aytish esa nutq rivojlanishi, nafas olish tizimini mustahkamlash va artikulyatsiyani yaxshilashda muhim rol o'ynashi [2] kabi jihatlar tahlil qilindi. Shuningdek, musiqiy harakatlar va raqslarning jismoniy rivojlanish, harakat koordinatsiyasi va ritm tuyg'usini shakllantirishdagi o'rne, bolalar musiqa asboblari chalishning nozik motorika va diqqatni jamlashga ta'siri, musiqiy-didaktik o'yinlarning esa o'quv jarayoniga faol jalb etish va musiqiy tushunchalarni o'zlashtirishdagi samaradorligi chuqur o'rganildi.

Qiyosiy tahlil usuli orqali turli pedagogik yondashuvlar va amaliyotlar solishtirildi. Bu, ayniqsa, musiqa rahbarlarining roli va samarali o'qitish amaliyotlari kontekstida muhim ahamiyat kasb etdi. Adabiyotlarda ta'kidlanganidek, musiqa rahbarlari bolalarning hissiy tuyg'ularini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi va samarali o'qitish amaliyotlari bolalarning yoshiga va individual ehtiyojlariga mos keladigan qiziqarli ko'rgazmali qurollardan foydalanishni hamda puxta rejalashtirishni o'z ichiga oladi [2]. Shuningdek, musiqa mashg'ulotlarini kun davomida integratsiya qilishning foydalari va uning shunchaki fon emas, balki asosiy e'tibor markazida bo'lishi lozimligi kabi masalalar ham qiyosiy jihatdan ko'rib chiqildi [2]. Nutq nuqsonlari bo'lgan bolalar uchun logoritmika mashg'ulotlarining ahamiyati va musiqa rahbarlari bilan logopedlar hamkorligining zarurligi ham ushbu tahlil doirasida ko'rsatib o'tildi [2].

Tadqiqotda sintez usuli to'plangan ma'lumotlarni umumlashtirish va ular asosida xulosalar chiqarish uchun qo'llanilgan. Bu usul orqali musiqa mashg'ulotlarining turli faoliyat turlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar, ularni integratsiyalash imkoniyatlari va bolalarning har tomonlama rivojlanishiga kompleks ta'siri aniqlandi. Masalan, musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish bilan birga, kognitiv, hissiy, ijtimoiy va jismoniy rivojlanishga ham sezilarli hissa qo'shishi [1], [2] kabi jihatlar sintez qilindi. Shuningdek, mashg'ulot muhitining ahamiyati, masalan, bayramlar paytida yorqin ranglardan foydalanish bolalarning kayfiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi [2] kabi amaliy tavsiyalar ham umumlashtirildi.

Ushbu metodologiya maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi musiqa mashg'ulotlarining faoliyat turlari bo'yicha mavjud bilimlarni chuqurlashtirish, ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan yangi yondashuvlar va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish uchun mustahkam asos yaratadi. Tadqiqot natijalari musiqa pedagogikasi sohasidagi mutaxassislar, musiqa rahbarlari va maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari uchun qimmatli ma'lumot manbai bo'lib xizmat qiladi, shuningdek, kelajakdagi empirik tadqiqotlar uchun yo'nalishlar belgilashga yordam beradi. Metodologiyaning bu tarzda tuzilishi mavzuni har tomonlama va ob'ektiv o'rganishni ta'minlaydi, ilmiy asoslangan xulosalar chiqarishga imkon beradi va maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy ta'limini yanada takomillashtirishga hissa qo'shadi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarining bolalarning har tomonlama rivojlanishidagi fundamental ahamiyatini tasdiqladi. Musiqa tinglash, qo'shiq aytish, musiqiy harakatlar, bolalar asboblari chalish va didaktik o'yinlar kabi faoliyat turlari bolalarda musiqiy qobiliyatlarni, kognitiv, hissiy, ijtimoiy va jismoniy ko'nikmalarni uyg'un rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu jarayonlar ularning nutqini takomillashtirish, nozik motorikasini rivojlantirish va ijodiy fikrlashini rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Musiqa rahbarlarining professional mahorati, mashg'ulotlarni puxta rejalashtirish va qulay muhit yaratish ta'lim samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Musiqani kunlik jarayonlarga samarali integratsiyalash, uni shunchaki fon emas, balki asosiy e'tibor markazida ushlab bolalarning estetik idrokini chuqurlashtirib, ularning shaxsiyatini boyitadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1] Karimova, S. A. (2022). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlari orqali bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Pedagogika va psixologiya*, (Maxsus son 1), 107-110. – <https://journal.jspu.uz/index.php/pedagogika/article/view/7214>
- [2] Mirzayeva, M. M. (2023). Maktabgacha yoshdagi bolalarni musiqiy faoliyat turlari orqali estetik tarbiyalashning pedagogik imkoniyatlari. *Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar*, (1), 102-106. – <https://tadqiqot.uz/index.php/tadqiqot/article/view/100>
- [3] Xolmatova, N. A. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishda innovatsion yondashuvlar. *Maktabgacha ta'lim jurnali*, (2), 85-89. – <https://uzjournals.edu.uz/mttj/vol2021/iss2/17/>
- [4] G'aniyeva, D. A. (2022). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish. *Science and Education*, 3(1), 100-104. – <https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2660>
- [5] Bobojonova, Sh. M. (2021). Maktabgacha yoshdagi bolalarni musiqa san'ati orqali estetik tarbiyalashning pedagogik asoslari (Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati). Toshkent davlat pedagogika universiteti. – <https://library.ziynet.uz/uz/book/download/123069>
- [6] Raxmatullayeva, G. A. (2023). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlari samaradorligini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar. *Fan va jamiyat*, (2), 115-119. – <https://journal.buxdu.uz/index.php/fan-va-jamiyat/article/view/102>
- [7] Qurbonova, M. A. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida interfaol usullardan foydalanish. *Academic research in educational sciences*, 2(1), 105-109. – <https://ares.uz/index.php/ares/article/view/113>
- [8] Xudoyberdiyeva, G. A. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalarni musiqa orqali estetik tarbiyalashning ahamiyati. *Zamonaviy ta'lim*, (10), 45-48. – https://uzjournals.edu.uz/zamonaviy_talim/vol2020/iss10/10/
- [9] Ergasheva, N. S. (2022). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida bolalarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 1(1), 1-4. – <https://www.pedagogicaljournals.com/index.php/jpip/article/view/1>
- [10] Tursunova, M. M. (2023). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida bolalarning ijodiy faolligini oshirish. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, (Special Issue), 123-126. – <https://www.ijcstr.org/index.php/ijcstr/article/view/107>